

E-READER ZAL HET BOEK NOOIT VERVANGEN

Hoe mooi lcd-schermen van tegenwoordig ook zijn, lange teksten laten zich nog altijd het beste van papier lezen. Niet voor niets sloegen de eerste e-readers absoluut niet aan. Daarbij werd, zoals bij lcd gebruikelijk is, gebruik gemaakt van achtergrondverlichting. De meest recente e-readers maken zijn gebaseerd op een geheel andere technologie. Betekent dit dat we nu massaal aan de e-reader gaan?

LAURENS VAN AGGELEN

Het heeft even geduurd maar eindelijk is er dan nu toch sprake van elektronisch papier en digitale inkt. Hadden eerdere e-readers nog achtergrondverlichting nodig om voldoende contrast te krijgen, bij elektronisch papier reflecteert het licht op dezelfde manier als gewoon papier. Dat betekent dat het niet langer meer vermoeiend voor de ogen is om naar een dergelijk scherm te kijken, maar ook dat er sprake is van minder stroomverbruik. Behalve het grote contrast is ook de kijkhoek zo groot dat deze niet verschilt met gewoon papier. De overeenkomsten met gewoon papier gaan zelfs zo ver dat je voldoende omgevingslicht nodig hebt om de tekst op een e-reader te kunnen lezen. Aan het scherm zal het dus niet langer meer liggen. Als fabrikant hoef je er alleen nog maar voor te zorgen dat de processor snel genoeg is om een beetje soepel door de pagina's te kunnen scrollen, dat de accu het lang genoeg volhoudt en dat de bediening voldoende gebruiksvriendelijk is.

Fascinerend

Wanneer een fabrikant dat wensenlijstje van de gebruiker in spé ter harte heeft genomen, krijg je een product zoals de Sony Reader Touch Edition die in september samen met zijn kleinere broertje – de Pocket Edition – werd geïntroduceerd. Dat gebeurde samen met Bol.com, die ze niet alleen verkoopt, maar de komende tijd ook zal zorgen

voor een flink aanbod digitale boeken.

De Sony Reader Touch Edition is fraai ontworpen en lijkt nog het meest op een flink uit de kluiten gewassen PDA, maar dan met een totaal andere technologie onder de motorkap. Deze reader maakt gebruik van E-ink technologie. Bij het inschakelen verschijnen de letters op het witte

scherm. De aanblik is gelijk aan die van letters op papier. Er is dus ook geen sprake van een flikkerend scherm, waardoor de beleving redelijk identiek is met een bedrukt stuk papier. Wanneer je de afgelopen jaren vrachten aan kleine en grote schermen de revue hebt zien passeren, is dit wonderlijk en fascinerend om te ervaren. De e-reader is bovendien zo ontworpen dat je hem eigenlijk vanzelf al als een boek vasthoudt. Ben je eenmaal aan het lezen, dan merk je de fysieke verschillen ook niet zo sterk meer. Nadat je als gebruiker hebt ingesteld in welke taal je de menu's wilt zien, kom je terecht in een uiterst heldere gebruikersinterface waar je zonder handleiding meteen je weg kunt vinden.

Met vijf toetsen aan de voorzijde kan er gebladerd worden door de tekst, kan er ingezoomd worden of kan de gebruiker direct naar de extra opties of het hoofdmenu gaan. Het inzoomen, dat dankzij de snelle processor van dit apparaatje overigens behoorlijk snel gaat, impliceert dat de letters groter worden weergegeven, zelfs tot een niveau waardoor ook slechtzienden in staat worden gesteld een boek te lezen. Alleen al voor hen is deze technologie een uitkomst. Voorheen waren zij immers aangewezen op speciale boeken met grotere letters of het gebruik van een vergrootglas.

Capaciteit

De geheugencapaciteit van beide Sony-readers zou volgens Sony groot genoeg zijn voor het opslaan van zo'n 320 boeken. Deze capaciteit is bovendien uit te breiden met een geheugenkaartje. Met een volledig opgeladen batterij zou de gebruiker zo'n 8.000 pagina's kunnen lezen. Geen overbodige luxe wanneer de e-reader meegaat op vakantie en het opladen met behulp van het meegeleverde USB-kabeltje even niet mogelijk is omdat de notebook thuis blijft. In werkelijkheid zal het aantal pagina's dat met een volle accu gelezen kan worden wel iets lager liggen, maar wie van plan is tijdens een vakantie 8.000 pagina's te lezen, kan natuurlijk ook maar beter thuisblijven. Nadat er een boek is gedownload, kan deze door middel van een USB-kabeltje op de e-reader worden gezet. Hetzelfde kabeltje dus waarmee het apparaat op te laden is. Het zou handig zijn als het apparaatje daartoe ook voorzien zou zijn van Wi-Fi zodat er geen computer meer aan te pas zou hoeven komen om het boek te downloaden. Een draadloze netwerkverbinding zal helaas echter wel weer flink wat van de energiec capaciteit van de accu vergen. De toepassingsmogelijkheden zouden daarmee echter groot zijn. Dat zou immers ook de weg openen naar

digitale kranten die je op een vliegveld of treinstation even download voordat je aan je reis begint. Bol.com hoopt voor het einde van het jaar naast boeken ook diverse kranten digitaal aan te kunnen bieden. De mediawinkel biedt gebruikers van de Sony Readers nu al een proefabonnement voor het NRC Handelsblad, dat zelf ook eerder met digitaal lezen experimenteerde.

Minpuntje

De Sony e-reader is ook in staat om andere bestandsformaten te lezen, zoals JPEG, GIF, PNG, BMP, PDF en zelfs MP3. Naar muziek luisteren via een headset is tijdens het lezen dus ook mogelijk. Het kunnen lezen van PDF-bestanden zou hele interessante mogelijkheden kunnen bieden. Met name in bedrijfsomgevingen zijn immers veel documenten in deze vorm voor handen, en ook consumenten zullen de nodige PDF-documenten op hun harde schijf hebben staan die wel prettig zouden zijn om op de e-reader te kunnen lezen. Helaas blijkt dat niet goed te werken. We namen de proef op de som met een handleiding van een telefoon en een compleet geïllustreerd boek, beide in PDF-formaat. De bestanden van respectievelijk 3 en 18 megabyte lieten zich snel naar de e-reader kopiëren en inlezen. Om de tekst te kunnen lezen, moest er echter ingezoomd worden en vanaf dat moment stond de informatie op een niet bruikbare manier op het scherm. Zo werd bij een twekoloms pagina eerst de tweede pagina vertoond en kon er niet even opgeschoven worden naar de eerste kolom. Bij de boekenbestanden die bij de reader geleverd worden gaat inzoomen echter probleemloos.

Prijs

Een e-reader zoals de Sony Reader Touch Edition voldoet verder aan alle eisen die je aan zo'n apparaat mag stellen. Wel is het natuurlijk een prijzig apparaat (€ 299) en zijn ook de boeken die er nu zijn nog relatief duur. Volgens een woordvoerder van Sony en Bol.com blijken de e-readers echter goed aan te slaan. Met meer dan 1.500 verkochte e-readers in de eerste tien dagen na de lancering van digitaal lezen in Nederland, werden de eerste verwach-

tingen ruim overtroffen. Naast de e-readers gingen er in die periode bijna 2000 digitale boeken over de bol.com toonbank en toen waren de feestdagen nog ver weg. Ook het assortiment Nederlandstalige digitale boeken groeit harder dan verwacht, met een instroom van meer dan 100 nieuwe digitale boektitels per week, van populaire schrijvers als Suzanne Vermeer, Kluun en Stieg Larsson. In Amerika en diverse Europese landen is digitaal lezen al langere tijd een succes. In Amerika maakten de verkoopcijfers in het eerste kwartaal van dit jaar een groei door van meer dan 200 procent. Na de publieke steunbetuiging van Oprah Winfrey over haar e-reader waren de beschikbare exemplaren binnen de kortste keren uitverkocht. In Nederland zijn er afgelopen jaren mondjesmaat initiatieven ontplooid op het vlak van digitaal lezen.

Toekomst

Of de e-reader behalve het legioen early adopters en gadgetfreaks ook het grote publiek zal bereiken, zal moeten blijken. Wat ons betreft is er voor dit product zeker een markt, maar het boek in zijn traditionele vorm zal er niet mee verdwijnen. Iedereen die met enige regelmaat een boek koopt, is bibliofiel genoeg om, zeker bij mooi geïllustreerde boeken, de voorkeur te geven aan een boek waar je lekker doorheen kunt bladeren. Een boek dat lekker ruikt naar drukinkt, dat knispert als je het voor het eerst openslaat en dat ook door de sporen van de tand des tijds iets aantrekkelijks krijgt. Hoe beduimeld ook. Wie denkt dat jongeren er anders over denken, heeft het mis. Uit een recent onderzoek dat Samsung onlangs heeft laten houden, bleek niet alleen dat 69 procent van de mensen in een kantooromgeving liever iets van papier leest dan van een beeldscherm, maar ook dat het juist de jongeren waren die daarin het sterkst vertegenwoordigd waren. Sommige boeken wil je gewoon ook bewaren voor de 'eewigheid'. We kunnen gerust aannemen dat de huidige bestandsformaten over pakweg 30 jaar al niet meer in te lezen zijn door de e-readers die er dan op de markt zijn. Maar goed dat er papier is.